

PACE

Problem-posing with AI through Children's
Picture Books about EU Values

Çocuk Kitaplarıyla AB
Değerleri ve Problem Kurma

AB Değerlerini Ulusal Eğitim Sistemlerine Entegre Etme: İyi Uygulamalar

Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Şehnaz Baltacı

Avrupa Birliği'nin Oluşumu ve Eğitim Politikalarının Gelişim Süreci

Kuruluş Temelleri

1951 Paris Antlaşması ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kurulması, ekonomik entegrasyonun başlangıcı oldu. 1957 Roma Antlaşmaları ile Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerji Topluluğu hayata geçirildi.

Eğitim Politikalarının Yükselişi

1970'lerde başlayan deklarasyon çalışmaları, AB'nin eğitim alanında reformları başlatmasını sağladı. 1993 Maastricht Antlaşması ile eğitim politikaları resmen entegre edildi.

- 1 1970
Eğitim deklarasyon çalışmaları başlıyor
- 2 1992
Maastricht Anlaşması imzalanıyor
- 3 1993
Kopenhag Kriterleri açıklanıyor
- 4 1999
Helsinki Zirvesi'nde adaylık teyit ediliyor

AB'nin Eğitim Alanındaki Temel İlkeleri ve Stratejileri

İşbirliği ve Ortaklık

Üye ülkeler arasında eğitim alanındaki işbirliğini teşvik etme ve ortak hareket etme

Avrupalılık Bilinci

Yurttaşlar arasında Avrupa kimliği ve farkındalığının oluşturulması

AR-GE ve İnovasyon

Araştırma-geliştirme çalışmalarına katılımın artırılması ve yenilikçi yaklaşımların desteklenmesi

AB'nin eğitim politikaları, üye ülkeler arasında dil öğretimi, kültürler arası tanınma, mesleki yeterlilik belgelerinin tanınması ve yaşam boyu öğrenme gibi alanlarda ortak standartlar oluşturmayı hedefler. Lizbon Stratejisi ile 2010 yılına kadar AB'nin dünya lideri olması hedeflenmiştir.

Türkiye'nin AB Uyum Sürecinde Eğitim Reformları

Kopenhag Kriterleri

Siyasi, ekonomik ve mevzuat uyumu kapsamında eğitim alanında yapılan reformlar

Socrates Programı

1995'te başlatılan program ile öğrenci ve öğretmen değişimleri, ortak projeler

Lizbon Stratejisi

Rekabetçi ve dinamik bir yapı için eğitim kalitesinin artırılması hedefleri

Hayatboyu Öğrenme

2007'de başlayan program ile tüm yaş gruplarına kapsamlı eğitim fırsatları

Türkiye'nin AB uyum süreci, eğitim alanında derin dönüşümler gerektirir. 1997'de 8 yıllık zorunlu eğitime geçiş, 2012'de 4+4+4 sistemi, öğretmen yetiştirmede reformlar ve mesleki teknik eğitimin güçlendirilmesi gibi önemli adımlar atıldı.

Türk Eğitim Sisteminin AB Standartları ile Kıyaslanması

6.5

Ortalama Eğitim Süresi

Türkiye'de yetişkin nüfusun ortalama eğitim süresi (yıl)

13%

Yükseköğretim Oranı

25-64 yaş grubunda yükseköğrenim görmüş bireylerin oranı

33.6%

Yükseköğretim Okullaşması

2010-2011 yılında yükseköğretimde okullaşma oranı

Güçlü Yönler

- İlköğretim okullaşma oranı %98.67
- Hayatboyu öğrenme programlarına katılım
- Erasmus ve diğer değişim programları
- Okullaşma oranlarında ciddi artış

Geliştirme Alanları

- Yükseköğretim kalitesi ve standartları
- Öğretmen başına öğrenci sayısı
- Okul öncesi eğitime erişim
- Teknolojik altyapı ve kaynaklar

Ortaöğretimde Mesleki ve Teknik Eğitim

AB Yaklaşımı

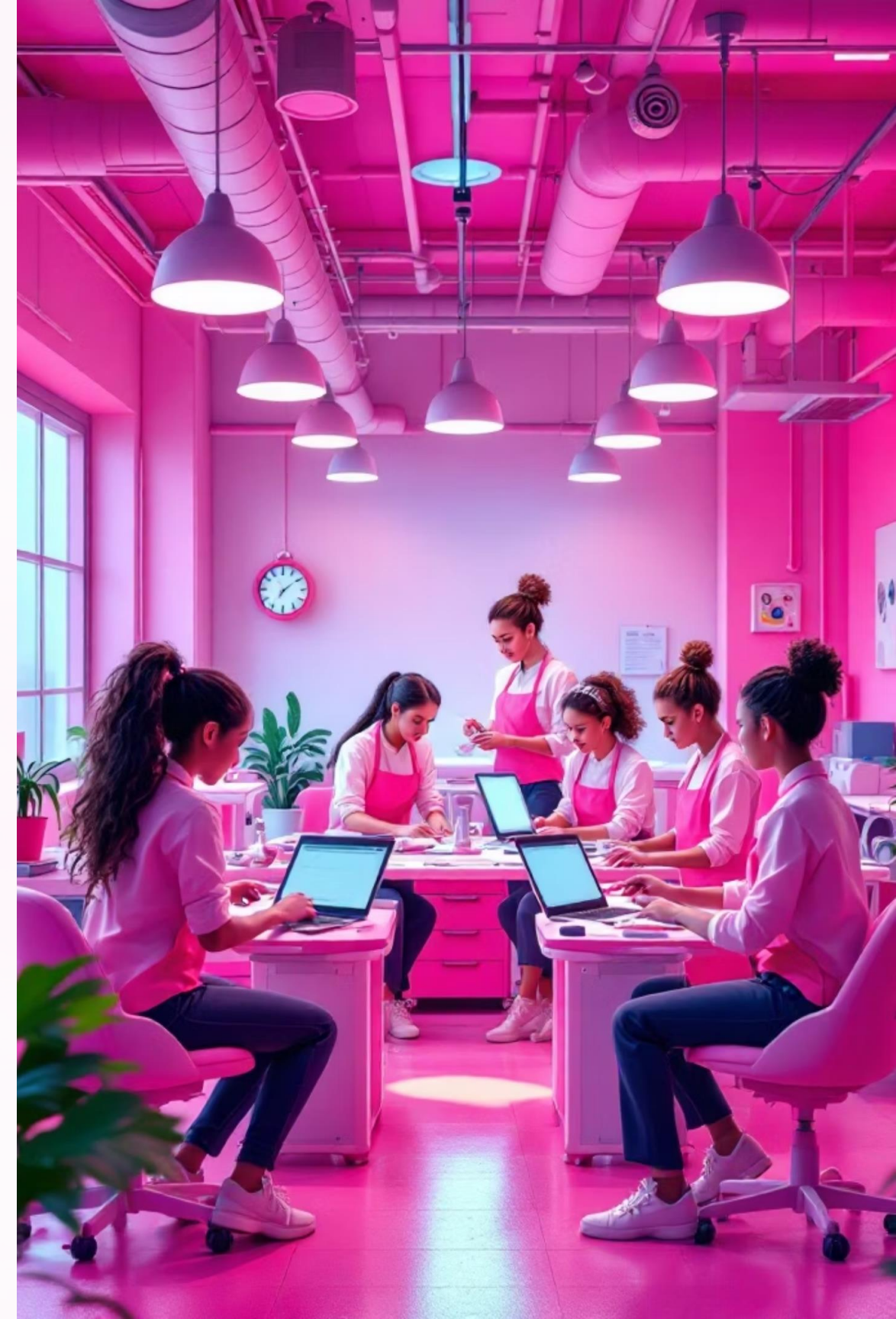
AB açısından ortaöğretimin en önemli boyutu mesleki ve teknik eğitimidir. Geleceğin en büyük rekabet gücüne sahip bilgi Avrupa'sını oluşturmak temel politika olarak görülmektedir.

Okul-İşyeri İlişkisi

AB mesleki ve teknik eğitim kapsamında okulların ve işyerlerinin yakınlaştırılmasını hedeflemektedir. Bu yakınlaşma eğitimin iş dünyasına açılması, işletmelerin eğitimde itici güç olması ve okullar ile işletmeler arasında yakın işbirliği koşullarına bağlanmaktadır.

Türkiye'deki Gerçeklik

- Genel ortaöğretim okullaşma oranı (%39,3) mesleki ortaöğretimden (%24,2) daha yüksek
- Ortaöğretimin mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı yapılandırılması anlayışının uygulamada gerçekleşmemesi
- Mesleki ve teknik eğitim ile genel ortaöğretim arasında denge kurulamaması
- Eğitim-istihdam ilişkisinin yeterli düzeyde kurulamaması

Ortaöğretim ve Mesleki Teknik Eğitim

Mesleki Eğitim

Genel ve mesleki liselerin üniversite hazırlık odaklı olması sorunu. Mesleki eğitim veren okullarda katılımın düşük olması

Ortaöğretimde genel amaç, bireysel yeteneklerin ortaya çıkarılması ve meslek eğitimi seçiminde yol gösterilmesidir. Ancak mevcut sistemde bu amaçlar tam olarak karşılanamamaktadır. Üniversite giriş sisteminin değiştirilmemesi, orta öğretim kurumlarının görevlerini yerine getirmesini zorlaştırmaktadır.

Yönlendirme

Öğrencilerin yeteneklerine göre okullara yönlendirilmesi ama bireysel farklar yeterince dikkate alınmıyor

Altyapı Eksikliği

Mesleki eğitim okullarında kullanılan materyallerin yetersizliği ve teknolojik ekipman eksikliği sorunu

Girişimcilik ve Yabancı Dil Eğitimi

Girişimcilik Ruhu

Yunansistan'daki Sivitanidios Teknik Okulu örneğinde olduğu gibi sanal işletmeler kullanılarak girişimcilik ruhu geliştirilmektedir. Türkiye'de gelişimci-girişimci insan örneğinin yetiştirilmesi temel amaçlardan biri olsa da uygulamalarda eksiklikler bulunmaktadır.

Dil Yeterliliđi

Mesleki eğitimde dil öğrenmeye büyük önem verilmektedir. Küreselleşme sürecinde mesleki yeterliklerin yabancı dil yeterliliği ile desteklenmesi bireysel rekabetin önkoşuludur. Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin ekonomik yararlarının sağlanması yabancı dil yeterliği kazanımına bağlıdır.

Bologna Süreci ve Avrupa Yükseköğretim Alanı

1

1999 - Bologna Deklarasyonu

Avrupa'daki 31 ülkenin Eğitim Bakanları Bologna'da toplanarak birbiriyle uyumlu ve tercih edilir bir Avrupa yükseköğretim alanı yaratılması konusunda siyasi irade ortaya konmuştur.

2

2004 - Berlin Konferansı

Kurumsal, ulusal ve Avrupa düzeyinde kalite güvencenin geliştirilmesi ve niteliklerin karşılıklı tanınması yönünde kısa dönemli öncelikler belirlenmiştir.

3

2011 - Prag Toplantısı

Türkiye, Bologna Deklarasyonu'na imza atan ülkeler arasına tam üye olarak kabul edilmiştir. Öğrenim derecelerinin kolayca anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir sistemin benimsenmesi planlanmıştır.

Yükseköğretim ve Bologna Süreci

Bologna Süreci

1999'da başlayan Avrupa Yüksek Öğretim Alanı oluşturma hedefi

Diploma Eki

Mezunların niteliklerini uluslararası standartlarda belgeleme

Kalite Güvence

Yükseköğretim kurumlarında akademik değerlendirme sistemleri

AB Ülkeleri

- ECTS kredileri kullanımı
- Diploma eki uygulaması
- Kalite güvence sistemleri
- Öğrenci ve akademisyen hareketliliği

Türkiye'de Durum

- Bologna süreci uygulanıyor
- ECTS ve diploma eki var
- Kalite güvence çalışmaları devam ediyor
- Hareketlilik programları aktif

Türkiye'nin yükseköğretim sistemi, Bologna Süreci kapsamında önemli reformlar gerçekleştirdi. Ancak nitelikli öğretim elemanı eksikliği, araştırma-geliştirme kaynaklarının yetersizliği ve finansman sorunları hala mevcut. 2012'de Bükreş Bildirgesi ile yaratıcı, yenilikçi ve eleştirel düşünen mezun yetiştirme vurgusu yapıldı.

ECTS ve Hareketlilik

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)

ECTS öğrencilerin yurtdışında aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin, bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmelerini sağlayan bir sistemdir.

Avantajları

- Öğrenci hareketliliğini kolaylaştırma
- Yurtdışında eğitimin kendi ülkelerinde tanınması
- Ders programları ve içeriklerine dair bilgilendirme
- Programların yapısının yeniden gözden geçirilmesi

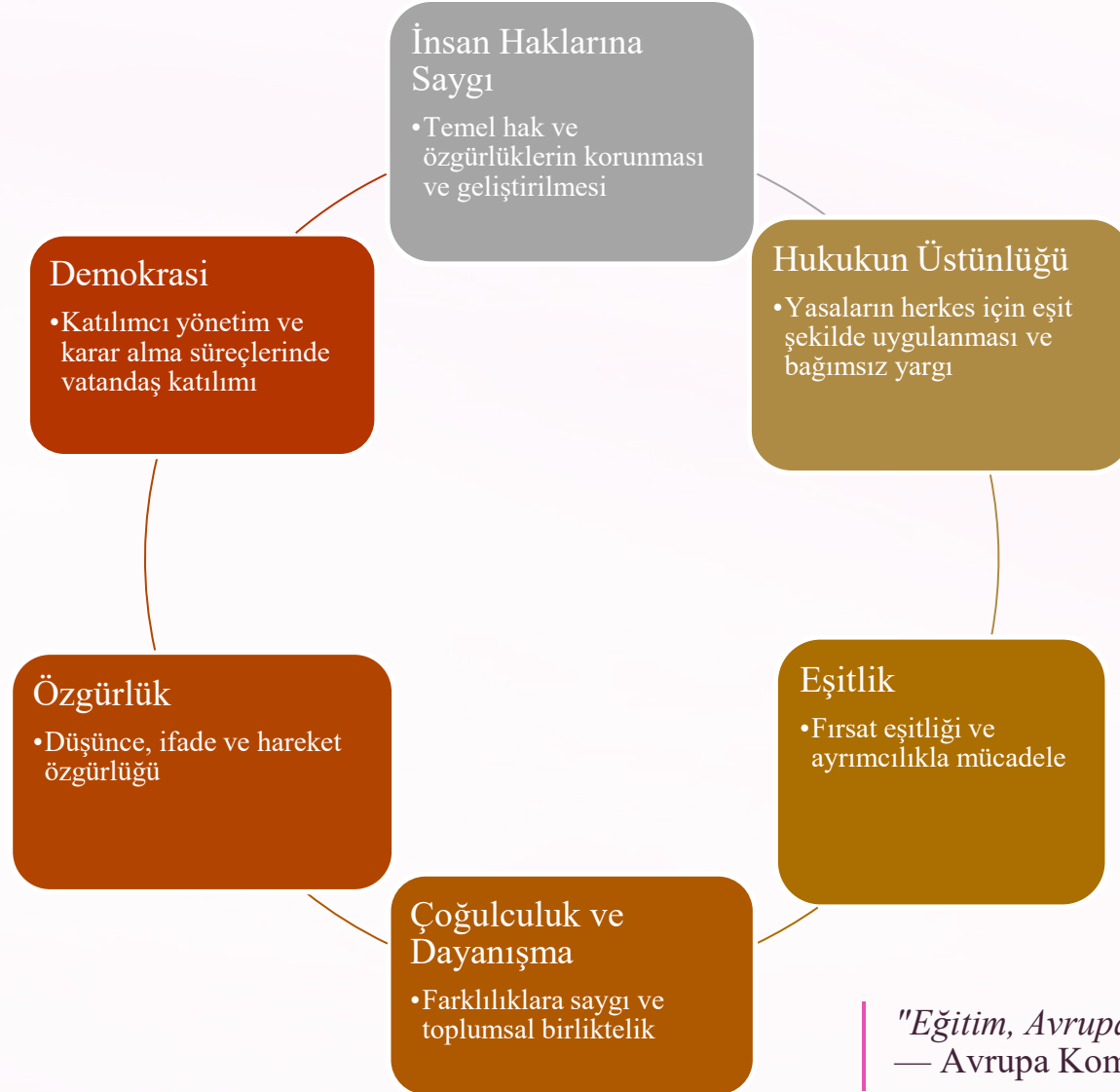
Türkiye'de ECTS

Türkiye yükseköğretim sistemi, 2021 yılında başlayan çalışmalarla büyük ölçüde ECTS sistemine uyum sağlamıştır. Yükseköğretim öğrencileri Erasmus+ Programı kapsamında AB'ne üye ülkelerde öğrenim yaşamlarını sürdürebilmektedirler.

Avrupa Birliği'nin Temel Değerleri

Avrupa Birliği, yalnızca ekonomik bir birlik değil, aynı zamanda ortak değerler etrafında şekillenmiş bir topluluktur. Bu değerler, AB'nin kuruluş felsefesini oluşturur ve tüm üye ülkelerin paylaştığı temel ilkeleri yansıtır. Lizbon Antlaşması'nın 2. Maddesi, AB'nin insan onuruna saygı, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve azınlıkların korunması dahil insan haklarına saygı üzerine kurulu olduğunu açıkça belirtir.

"Eğitim, Avrupa kimliğini güçlendirmenin temel aracıdır."
— Avrupa Komisyonu (2020)

AB Değerlerinin Eğitime Yansımaları

Avrupa Birliği'nin temel değerleri, eğitim sistemlerinde somut politikalar ve uygulamalar aracılığıyla hayata geçirilmektedir. Bu değerler, müfredat tasarımından okul kültürüne, öğretmen eğitiminden değerlendirme yöntemlerine kadar eğitimin her alanında kendini gösterir.

1

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi

Öğrencilerin aktif, sorumlu ve katılımcı yurttaşlar olarak yetiştirilmesi hedeflenir. Demokratik değerlerin öğretimi, eleştirel düşünme becerileri ve toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirilir.

- Okul meclisleri ve öğrenci katılımı
- Sivil toplum projeleri
- Medya okuryazarlığı

2

Kapsayıcılık ve Fırsat Eşitliği

Her öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, etnik kökeni, cinsiyeti veya özel gereksinimlerinden bağımsız olarak kaliteli eğitime erişimi sağlanır. Dezavantajlı gruplar için pozitif ayrımcılık politikaları uygulanır.

- Özel eğitim desteği
- Burs ve maddi yardım programları
- Erken çocukluk eğitiminin yaygınlaştırılması

3

Kültürel Çeşitlilik ve Çok Dillilik

Avrupa'nın zengin kültürel mirasının korunması ve yabancı dil öğreniminin teşvik edilmesi öncelikli hedeftir. Farklı kültürlerle saygı ve kültürlerarası iletişim becerileri geliştirilir.

- Ana dil artı iki yabancı dil öğretimi
- Kültürlerarası değişim programları
- Çokkültürlü müfredat içerikleri

4

Sürdürülebilirlik ve Çevre Bilinci

İklim değişikliği ve çevresel sorunlar karşısında sorumlu bireyler yetiştirmek amacıyla sürdürülebilir kalkınma eğitimi tüm seviyelerde entegre edilir.

- Yeşil okul projeleri
- Sürdürülebilirlik müfredatı
- Çevre dostu kampüs uygulamaları

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Avrupa Birliği değerleri daha çok toplumsal düzeyde normatif bir çerçeve sunarken, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bu değerlerin eğitim ortamında nasıl yapılandırılacağına ve öğrencide hangi davranış örüntülerine döneceğine odaklanmaktadır.

Erdem Değer Eylem Çerçevesi'nde çatı değerler etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunulmaktadır.

Çatı değerler, diğer bütün değerler ile yoğun kesişim noktaları olan değer yapılarını ifade etmektedir.

Modelde **saygı, sorumluluk ve adalet** çatı değerler olarak yer almaktadır.

Kişisel hayat açısından önemli olan **tasarruf, sabır, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı yaşam ve çalışkanlık** değerleri insan; **sevgi, dostluk, özgürlük, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik ve aile bütünlüğü** değerleri aile ve sosyal çevre; **temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet** değerleri ise fiziksel çevre alanlarında yer almaktadır.

AB Değerleri

İnsan onuru

Eşitlik

Dayanışma

Sürdürülebilirlik

Maarif Modeli Değerleri

Saygı

Adalet

Yardımlaşma

Tasarruf

AB değerleri ile Maarif Modeli değerleri arasında kavramsal düzeyde önemli örtüşmeler bulunmaktadır. Ancak Maarif Modeli bu değerleri yalnızca ilkesel düzeyde değil, süreç bileşenleriyle yapılandırılmış bir öğretim yaklaşımı içinde ele almaktadır.

Değerler yalnızca ilke değildir. Programın bütününe yayılmıştır. Beceri temelli yapı içinde ele alınır.

Süreç Bileşeni Örneği (Örn: Tasarruf)

D17.1 Bilinçli tüketici olmak

D17.2 İsraftan kaçınmak

D17.3 Sahip olduklarının değerini bilmek

Beceri ile ilişki Örnekleri:

Matematiksel muhakeme → bilinçli karar verme

Problem çözme → kaynakların etkin kullanımı

Çıkarım yapma → sorumluluk bilinci

Bu bağlamda, AB değerleri küresel bir normatif çerçeve sunarken, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bu değerleri ulusal eğitim bağlamında beceri temelli ve süreç odaklı bir yapı içinde somutlaştırmaktadır

ETKİNLİK ZAMANI

ROBIN HOOD GERÇEKTEN ADİL MİYDİ?

ETKİNLİK ZAMANI

Bir şehirde rüzgâr kesilirse matematik ne söyler?

